

دموکراسی، فرهنگ

و

صدای شعر

www.ketab.ir

رابرت پینسکی

سوسن باباکی

سرشناسه	: پینسکی، رابرت، ۱۹۴۰-م. Pinsky, Robert, ۱۹۴۰-
عنوان و نام پدیدآور	: دموکراسی، فرهنگ و صدای شعر/نویسنده رابرت پینسکی؛ مترجم سوسن باباگپ.
مشخصات نشر	: تهران: کاکتوس، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ص.
شابک	: ۳۰۰۰۰ریال: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۱۸-۴-۳۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Democracy, culture, and the voice of poetry ۲۰۰۲c.
موضوع	: شعر آمریکایی-- قرن ۲۰م. -- تاریخ و نقد
موضوع	: American poetry -- History and criticism ۲۰th century --
موضوع	: دموکراسی در ادبیات
موضوع	: Democracy in literature
موضوع	: فرهنگ در ادبیات
موضوع	: Culture in literature
موضوع	: شعر
موضوع	: Poetry
موضوع	: ایالات متحده -- زندگی فرهنگی -- قرن ۲۰م.
موضوع	: United States -- Intellectual life -- ۲۰th century
شناسه افزوده	: باباگپ، سوسن، ۱۳۴۷ -، مترجم
رده بندی کنگره	: ۳۲۳/۵PS
رده بندی دیویی	: ۸۱۱/۵۰۹۳۵۸
شماره کتابشناسی	: ۷۹۴۷۴۲۱
ملی	
اطلاعات رکورد	: فیبا
کتابشناسی	

انتشارات کاکتوس

نام کتاب: دموکراسی، فرهنگ و صدای شعر

رابرت پینسکی

مترجم و ویراستار: سوسن باباگپ

ایمیل: Babagapsusan@gmail.com

سال و نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

تعداد صفحات: ۱۳۰

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۱۸-۳۵۴

آدرس ناشر: خیابان کارگر شمالی خیابان نصرت کوی باغ نو کوی داوودآبادی پلاک ۳

تلفکس: ۶۶۴۳۴۹۵۱

تلفن: ۶۶۹۰۱۵۷۲ همراه: ۰۹۱۹-۲۳۸۳۴۳۰

فهرست مطالب

آغاز سخن	۷
فصل اول فرهنگ	۱۵
فصل دوم اثربخشی صدا	۳۵
فصل سوم خود آگاهی	۴۹
فصل چهارم اجرا	۶۳
فصل پنجم حضور اجتماعی	۶۹
فصل ششم خوانندگان شعر	۸۱
فصل هفتم خودشیفتگی و بیان احوالات شخصی	۹۱
فصل هشتم الگوهای فرهنگ	۱۰۱
فصل نهم نتیجه گیری	۱۱۱
از نگاه صاحبان نظران	۱۲۵

آغاز سخن

زمانی که سبک هندی^۱ در ایران رواج یافت و سپس به ابتذال کشیده شد، دغدغه شاعران، زمینه پیدایش سبک بازگشت^۲ را فراهم ساخت. دل‌نگرانی رابرت پینسکی^۳ نیز در این کتاب، به تعیین جایگاه شعر در زندگی آمریکایی و نقش مهم آن در فرهنگ‌سازی و دموکراسی اختصاص دارد. از نگاه او، این ظهور تکنولوژی نیست که شعر را در معرض فروپاشی و فراموش شدن قرار می‌دهد، چه‌بسا به اشاعه و راه‌یابی به بدون مخاطب (مانند ویدئوهای ساخته شده از اشعار)

سبک هندی بین قرون نهم تا اواخر قرن دوازدهم رواج داشت و از شاعران شاخص آن می‌توان به صائب تبریزی، کلیم کاشانی و عرقی شیرازی و ... اشاره نمود. امثال، ارسال المثل، کنایه، تشبیهات و مضامین پیچیده و دشوار و بیان احوالات شخصی از ویژگی‌های مشترک اشعار این دوره است. مترجم

سبک بازگشت با روی‌آوری به سبک شعرای قدیم چون خاقانی و سعدی و ... - که برخی آن را دوره می‌نامند - سبک - غالباً شامل اشعاری با وزن روان و موردپسند عامه مردم است. هاتف اصفهانی، قاضی و ... پیرو چنین سبکی بودند. مترجم

رابرت پینسکی (۱۹۴۰): شاعر، نویسنده، مترجم و منتقد آمریکایی است. او بین سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۹۷ و طی سه دوره عنوان ملک‌الشعرایی ایالات متحده - عنوانی رسمی که هر ساله از سوی رئیس کتابخانه کنگره آمریکا به شاعران داده می‌شود تا در این راستا، انجام وظیفه نمایند - را از آن‌جا خود ساخت. صاحب‌نظران، پینسکی را از شعرای برجسته در سرودن اشعار تاریخی و ملی می‌دانند. مترجم

کمک هم بکند، بلکه نگرانی ناشی از بی‌توجهی به خود شعر است و نادیده گرفتن آن، که نمی‌تواند با فرهنگ چیره شده بر جامعه یا به عبارتی "بی‌فرهنگی" مرتبط نباشد. پینسکی با تجلیل از شعر "ارس تورانوس"^۱ گمانه‌زنی می‌کند مبدا ابتذال شعر به تفاوت بستر فرهنگی زمان سرودن این شعر با اکنون بستگی داشته باشد. او با مقایسه‌ی برداشت دوتاکوئل^۲ از زندگی آمریکایی به این مهم می‌پردازد که نقش و صدای شعر در دموکراسی مورد توجه واقع نشده است. از نگاه پینسکی حافظه مشترک یا جمعی یا تقلید ناخودآگاهانه در طول زمان، بدل به صدای شعر می‌شود؛ صدایی که از درون شاعر برمی‌خیزد و به دل مخاطب می‌نشیند و در این مرحله صرفاً محدود به بیان احوالات شخصی و شرح انزوا نیست بلکه حضوری اجتماعی می‌یابد و رنگ جمع به خود می‌گیرد و فرهنگ‌سازی رخ می‌دهد. این شاعر، نویسنده، منتقد، اندیشمند و ارباب رسانه تاکنون افزون بر آفرینش آثاری متعدد به جمع‌آوری اشعار منتخب آمریکاییان به شیوه دانش‌نامه و ابتکار خویش همت

^۱ "ارس تورانوس (عشق مستبدانه): ارس، نماد خدای عشق شهوانی و تورانوس، نماد فرمانروای مستبد. اثر اولینگتون رابینسون (۱۸۹۶-۱۹۳۵) شاعر آمریکایی و برنده سه دوره جایزه پولیتزر است. مترجم

^۲ "نکسی دوتاکوئل (۱۸۵۹-۱۸۰۵): محقق، فیلسوف، مورخ، سیاستمدار و از مهم‌ترین متفکران قرن ۱۹ فرانسه و بنیان‌گذاران علم سیاست نوین و نویسنده کتاب دموکراسی در آمریکا. مترجم

گمارده (دو گزیده و یک بایگانی ویدئویی و سایتی جهت تبادل نظر) و نظر مخاطبان عام در مورد خواندن و شنیدن و به اشتراک گذاشتن اشعار محبوب‌شان را جویا شده و خود همچنان از نگاه شاعر، به نقد اشعار می‌پردازد و بدین روش مبتکرانه و مستندگونه، تاثیر شعر بر فرهنگ را به نمایش می‌گذارد. او می‌پرسد، چه اتفاقی رخ داده که شاهد آثاری چون اشعار والت ویتمن^۱ - شاعری ملی^۲ - نیستیم ... و در نهایت این که جهانی سازی^۳، کثرت گرایی^۴، اصرار بر مشابه سازی و ارائه ی یک فرهنگ خاص و ظهور وسایل ارتباط جمعی و جنبه های تجاری و سرگرم کنندگی شعر، نمی‌توانند ابعاد شخصی و فرهنگی

^۱ والت ویتمن (۱۸۹۲-۱۸۱۹)، شاعری مدرن، روزنامه نگار و خالق شعر آزاد آمریکایی و

شایسته ی عنوان شاعر ملی. مترجم

^۲ شاعر ملی: شاعری که بتواند درد، رنج، شادی، باور، اعتقادات، عادات و فرهنگ یک ملت را نشان دهد و به گفته استاد دکتر کزازی موجب ماندگاری فرهنگ مردمی گردد. شاعرانی چون فردوسی، مولانا، حافظ، سعدی، شاملو، فروغ فروخزاد، سهراب سپهری و... شکسپیر، هومر، گوته... رابرت فراست، والت ویتمن و... مترجم

^۳ جهانی سازی یا جهانی شدن: عبارت است از فرآیندی اقتصادی که با جنبه های اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی همراه است و یکپارچگی مردم، شرکت ها و دولت ها را شامل می شود و در صورت تحقق صحیح، توسعه همگانی را در پی خواهد داشت. مترجم

^۴ کثرت گرایی (پلورالیسم): به رسمیت شناختن کثرت و تنوع؛ عبارت است از جامعه ای با گروه های نژادی، دینی، اخلاقی، سیاسی و ... متعدد. مترجم

شعر را تحت الشعاع قرار دهند بلکه این خود شعر است که ما را از چنین تأثیرات نامطلوبی در امان نگاه می‌دارد. نادیده گرفتن شعر و صدای برخاسته از آن - که با خواندن، شنیده می‌شود - بلایی است که فرهنگ و دموکراسی را نشانه می‌گیرد. از نگاه او، دیگر اشرافی‌گری که در قرون گذشته، نماد کلی شعر را تشکیل می‌داد با توجه به پیشرفت جوامع و دگرگونی خواست‌ها و نیازها منسوخ شده و این بازتاب احساس و عواطف خالص و پاک است که از درون شاعر به بیرون تراوش می‌کند و هم‌چنان‌که گفتیم رنگ اجتماعی به خود می‌گیرد و فرهنگ می‌سازد. پس انزوای به نمایش گزارده شده در شعر، در حصار خودمداری و خودشیفتگی - ولو بیان آلام و احوالات شخصی باشد - محدود نمی‌شود. این شاعر صاحب‌نظر و منتقد می‌کوشد از رابطه شعرا با فرهنگ، درک درستی ارائه دهد و چون شعر را هنر آن هم از نوع فیزیکی می‌داند و به دفاع از اشعار عمل‌گرا و تأثیرگذار در فرهنگ و دموکراسی می‌پردازد (حضور اجتماعی شعر)، بر این باور است که خواندن شعر می‌تواند سبب چنین تأثیری باشد. از همین روست که اشعار پینسکی گستره‌ای فراخ را در برمی‌گیرد و او به عنوان شاعری تاریخی - ملی مطرح می‌گردد. پینسکی با تمرکز بر صدای شعر به عنوان جزئی از آن، شناخت

عمیقی از شعر ارائه می‌دهد، آن هم صرفاً به واسطه تأثیر در مخاطب؛ یعنی اهمیت خواننده شدن شعر.

از نگاه او نمی‌توان شعر را قانون‌مند مطلق فرض نمود ولی سرایش شعر از اصول مشخص و معینی پیروی می‌کند. خواندن شعر با صدای بلند یا بهره‌مندی از تکنولوژی، آن را نمایشی و اجرایی می‌سازد و درک و تأثیر آن را ماندنی‌تر، ولی همچنان خواندن شعر، دارای جایگاه ویژه خود است.

پس از نگاه تیزبین پینسکی، شعر هنری نیست که به حاشیه رانده شود بلکه خود هنر است و شایسته نیست شاعر جهت جذب مخاطب بیشتر، صرفاً به جنبه سرگرم‌کنندگی و تجاری، و از آن بدتر لودگی و پوچی، سطح خود و شعر را تنزل دهد و از آرایش شعر با پرداختن به مقوله کرامت انسانی - که شکل‌گیری فرهنگ و دموکراسی بدون توجه به آن متصور نیست - غافل گردد. روشن است که چنین شعری، جاودانه نخواهد شد. همان‌گونه که از عنوان کتاب نمایان است فرهنگ، دموکراسی و صدای شعر مقوله‌هایی‌اند که بر شعر تأثیر گذاشته و از آن متأثر می‌شوند. اگر فرهنگ را "مجموعه‌ای به هم پیوسته از تعلیم و تربیت، باورها، آگاهی، تجارب، ارزش‌ها، هنجارها و اعتقادات، و مشتمل بر آثار علمی، ادبی، هنری و ... یک ملت بنامیم (نقل به اختصار از فرهنگ دهخدا، معین و

آندراج) و دموکراسی را نیز در احترام به نظرات یکدیگر و پدیده‌ای که همواره در حال تحول و به‌روز شدن است و بدون حفظ شأن و جایگاه انسانی غیرقابل‌تصور خلاصه کنیم، اکنون پی به نقش کلمه می‌بریم که با نبود آن هیچ‌گونه ارتباطی متصور نیست. کلمه به زبان می‌آید و تبدیل به صدا می‌شود، یا نگارش می‌شود که باید خوانده شود تا حس شعر منتقل گردد و جنبه اجتماعی آن، ظاهر. به دیگر بیان، فرآیند تبدیل حس به کلمه و شنیدن آن توسط مخاطب و نفوذ به درون او. اکنون نقش خواننده در شکوفایی شعر و برعکس خطر فراموشی آن روشن می‌شود. می‌توان گفت فراخوانی و دعوت جمع، خلاء و تناقض بین فرد (شاعر) و اجتماع را پر می‌کند و دموکراسی و فرهنگ‌سازی یا همان رویداد فرهنگی را پدید می‌آورد.

امید است دل‌نگرانی و واکاوی این شاعر گردآید برای خوانندگان برون از کشور او نیز با درک بهتر و بایسته‌تری از تاثیر شعر و کارکرد اجتماعی آن همراه باشد و به آفرینش و گرامی‌داشت اشعاری ناب که برای بقا و جاودانگی در مقابل سیل شعرنماها پایداری می‌کنند ختم شود.